

Møteinnkalling

Til
Styret

Kopi til
Stein Racin Grødem, Kurt Ove Østrem,
Bjørn Hildre

Møtedato og tid
03.12.2014
Kl. 12:00-16:00

Møtested
Møterom 2,
Måltidets Hus, Ipark

Dato skrevet
25.11.2014

Side:
1 av 1

Innkalt av
Erling Brox

Referanse
/EB

Direkte telefonnr.
95 25 99 55

Direkte telefaksnr.

Dette er det siste styremøtet før jul, og det markerer vi ved å starte møtet med en julelunsj på Gastronomisk Institutt, sammen med styret i Stavanger-regionens Europakontor som har møte samme dag. Etter lunsjen foregår den formelle delen av møtet på møterommet fram til kl. 16.

Innkalling til styremøte 3. desember 2014

- Sak 35 – 2014** **Godkjenning av protokoller fra ordinært styremøte 01.10.2014 og ekstraordinært styremøte 29.10.2014**
- Sak 36 – 2014** **Evaluering av Greater Stavanger**
- Sak 37 – 2014** **Styrets møteplan for 2015**
- Sak 38 – 2014** **Handlingsplan for 2015**
- Sak 39 – 2014** **Budsjett for 2015**
- Sak 40 – 2014** **Nye næringer med utspring i energiklyngen**
- Sak 41 – 2014** **Status for søknader om eksterne midler**
- Sak 42 – 2014** **«Triangulum» – Stavangers status som europeisk fyrstårnby**
- Sak 43 – 2014** **Impact Week og årskonferansen – evaluering**
- Sak 44 – 2014** **Suldal kommune trer ut av Greater Stavanger**

Christine Sagen Helgø
Styrets leder

Tone Grindland Gustafsson
Adm. dir. (kst.)

Til
Styret

Kopi til

Dato skrevet
19.11.2014

Side
1 av 1

Ansvarlig saksbehandler
Erling Brox

Referanse
/EB

Direkte telefonnr.
95 25 99 55

Sak 35 – 2014 Godkjenning av protokoller fra ordinært styremøte 01.10.2014 og ekstraordinært styremøte 29.10.2014

Forslag til vedtak:

1. Protokoll fra ordinært styremøte 1. oktober 2014 godkjennes.
2. Protokoll fra ekstraordinært styremøte 29. oktober 2014 godkjennes

Tone Grindland Gustafsson
Adm. dir. (kst.)

Erling Brox
Mulighetsutvikler

Vedlegg:
Protokollforslagene

Til stede

Christine Sagen Helgø, Tove Frantzen, Stanley Wirak (gikk 10:30), Cecilie Bjelland (gikk 11:05), Ole Ueland (gikk 11:00), Per A. Thorbjørnsen, Ole Tom Guse

Dessuten møtte

Jan Soppeland, Felix Laate, Tone Grindland Gustafsson, May Endresen, Geir Haug (sak 32), Birger Haraldseid (sak 32), Mette Kloster (E&Y), Erling Brox (ref.)

Møtedato

01.10.2014
Kl. 09:00 – 11:30

Møtested

Stavanger rådhus

Forfall

Reinert Kverneland, Ellen Solheim, Ane Mari Braut Nese, Bjørn Kahrs

Dato skrevet

01.10.2014

Side

1 av 4

Protokoll fra styremøte 11. juni 2014

Grunnet ekstern deltakelse samt andre oppdrag for enkelte styremedlemmer, ble sakene behandlet i annen rekkefølge enn slik saksnumrene angir.

Sak 26 – 2014 Godkjenning av protokoller fra styremøte 11.06.14 og e-postmøter 20.08.14 og 08.09.14

Vedtak:

1. Protokoll fra ordinært styremøte 21. mars 2014 godkjennes.
2. Protokoll fra styremøte per e-post 20. august 2014 godkjennes.
3. Protokoll fra styremøte per e-post 8. september 2014 godkjennes.

Sak 27 – 2014 Tertialrapport og regnskap mai – august

Vedtak:

Saken tas til orientering.

Sak 28 – 2014 ONS 2014 – rapport og evaluering

Direktøren framholdt til den svært positive responsen blant regionale bedrifter på at det ble invitert til deltakelse på et regionalt standområde. Flere bedrifter har etterlyst tilsvarende tilbud ved OTC Houston. Dette vil bli vurdert, men tidligst med effekt for 2016. Greater Stavanger fikk ingen nettokostnader for leie av fellesarealet.

Omvisningene er svært nyttige både for bedriftene og for kommunene, men det ble påpekt at en ønsker at det settes av mer tid til hver stand som besøkes.

Vedtak:

Styret tar saken til orientering.

Sak 29 – 2014 WECPs årsmøte i Stavanger – evaluering og oppfølging

Styrelederen framholdt det gode arbeidet som var gjort av Stavanger kommune og Greater Stavanger når det gjaldt planlegging og gjennomføring av årsmøtet. Innholdet i programmet var meget bra, og de samarbeidende bedriftene ga gode bidrag. Særlig bør E&Ys presentasjon holdes også i andre sammenhenger.

Vedtak:

Saken tas til orientering.

Sak 30 – 2014 Stavanger Impact Week og årskonferansen 2014

Vedtak:

Styret tar statusrapporten om årskonferansen og Stavanger Impact Week til orientering.

Sak 31 – 2014 Arbeidet med budsjett og handlingsplan for 2015

Direktøren orienterte med bakgrunn i prosjektoversikten og etterspurte ønsker og signaler fra styret. I diskusjonen ble det etterspurt prosjekter for tilrettelegging mv. innenfor fornybar energi-området. Her er det ønskelig at kommunene bidrar. Videre ble det gitt positive kommentarer til at noen prosjekter fases ut, og at det gis rom for nye prosjekter.

Vedtak:

Styret tar redegjørelsen til orientering.

Sak 32 – 2014 Nye næringer med utspring i energiklyngen

Birger Haraldseid/GS og Mette Kloster/E&Y orienterte om arbeidet som er gjort.

Styret anså arbeidet som ble presentert var bra, ut fra premissene som var lagt til grunn. Det ble imidlertid savnet en oversikt over hvor beslutningsmyndigheten ligger for aktører i næringene som omfattes av rapporten. Videre ble det etterspurt en analyse av hvilke faktorer som er avgjørende for at virksomhet kontrollert av eiere eller hovedkontor utenfor regionen, skal opprettholdes eller vokse.

Det ble også påpekt at rapporten hadde et sterkt økonomisk/industrielt perspektiv, og at styret savnet noe mer helhetlige vurderinger av potensialet til fornybar teknologi, herunder offshore vindkraftproduksjon og miljøteknologi.

Det framkom spørsmål om hva det innebærer at Greater Stavanger skal «arbeide videre» med enkeltområder, og det ble kommentert at merverdien som kommunene gjennom GS skal tilføre, kunne vært tydeligere beskrevet. Til dette ble det kommentert at GS sin rolle her – som i en rekke andre sammenhenger – bør være god tilrettelegging for samhandling mellom næringsaktører, offentlig sektor og akademien.

Etter diskusjonen samlet en seg om at styret ikke er klar til å igangsette konkrete prosjekter og tiltak på grunnlag av denne utredningen, men at det framlegges en ny sak som utdyper den foreliggende i samsvar med innspillene fra styret, og som favner videre enn denne. En ny sak må også omhandle regionens muligheter for å påvirke utviklingen.

Det ble fattet annet vedtak enn innstillingen.

Vedtak:

Styret tar rapporten fra forprosjektet til orientering.

Det framlegges ny sak for styret som skisserer forslag til prosjekter. I saken skisseres også muligheter innen fornybar teknologi, herunder offshore vind, samt miljøteknologi. Saken vil også omfatte forhold knyttet til eierskap og påvirkningsmuligheter.

Sak 33 – 2014 Storby Marin – overtakelse av sekretariatsfunksjon

Vedtak:

Styret tar saken om overtakelse av sekretariatsfunksjonen i Storby Marin til orientering.

Orienteringssaker:

- Framdrift i arbeidet med rekruttering av ny direktør
Styrelederen orienterte om arbeidet med dette. Rekrutteringsbyrået vi benytter, Visindi, skal ha blitt kontaktet av en rekke relevante personer for stillingen. Ansettelsesutvalget har understreket for Visindi at regelverket som gjelder for offentlighet i slike prosesser skal følges strengt. Som et ledd i dette samarbeider Visindi med Stavanger kommunes personal- og organisasjonsavdeling.

Det ble bemerket at dersom det innstilles tre kandidater, bør minst én være en kvinne, og at bred forståelse av offentlig sektor er like viktig som kunnskap om næringslivet.

- Status for søknaden til ARENA-prosjektet om støtte til velferdsteknologi
Det ble ikke tatt ordet i saken.

Stavanger 03.12.2014

Protokoll

Til stede

Christine Sagen Helgø, Stanley Wirak, Tove Frantzen, Cecilie Bjelland, Bjørg Tysdal Moe, Ole Tom Guse, Jan Sigve Tjelta, Magne Audun Kloster, Dagny Sunnanå Hausken, Reinert Kverneland

Dessuten møtte

Dag Vevatne og Stig Finnerud, Visindi

Møtedato

29.10.2014
Kl. 10:30 – 12:00

Møtested

Sandnes rådhus

Forfall

Ole Ueland, Per A. Thorbjørnsen, Ellen Solheim, Ane Mari Braut Nese, Bjørn Kahrs

Dato skrevet

04.11.2014

Side

1 av 1

Protokoll fra ekstraordinært styremøte 29. oktober 2014

Sak 34 – 2014

Ansettelse av administrerende direktør

Vedtak:

1. Stillingen som administrerende direktør for Greater Stavanger tilbys Kristin Reitan Husebø. Styreleder gis fullmakt til å framforhandle en lønnsavtale.
2. Styret ber Tone Grindland Gustafsson fungere som administrerende direktør fram til Kristin Reitan Husebøs tiltredelse.

Stavanger 03.12.2014

Til
Styret

Kopi til

Dato skrevet
25.11.2014

Side
1 av 1

Ansvarlig saksbehandler
Erling Brox

Referanse
/EB

Direkte telefonnr.
95 25 99 55

Sak 36 – 2014 Evaluering av Greater Stavanger

1. Bakgrunn for saken

Det framgår av partnerskapsavtalens punkt 7 at selskapets virksomhet skal evalueres før utløpet av avtaleperioden:

«Partnerskapsavtalen har gyldighet fra 01.01.2012 til 31.12.2015. Avtalen kan fornyes for etterfølgende fireårsperioder etter gjennomført evaluering av Greater Stavangers virksomhet på slik måte som styret bestemmer.»

Direktøren la fram sak om opplegg og prosess som ble behandlet av styret 21. mars 2014, og det ble fattet slikt vedtak:

«Styret ber administrasjonen engasjere konsulent for evaluering av Greater Stavanger basert på den foreliggende saksutredningen og styrets innspill om hva som skal være viktige temaer.»

Som styret senere er orientert om, ble IRIS valgt til å gjennomføre evalueringen. Greater Stavanger mottok nylig rapporten, som med dette oversendes for styrebehandling. IRIS sin prosjektleder vil presentere resultatene i møtet.

2. Hovedpunkter i evalueringen

Under presenteres et redigert utdrag fra rapportens hovedpunkter:

Kontakt og samhandling

Det finnes mange arenaer for kontakt og samhandling mellom kommunene og Greater Stavanger. Greater Stavanger oppfattes generelt som et åpent og tilgjengelig kompetanseorgan som kommunene kan henvende seg til ved behov. Greater Stavanger er gode på informasjon ifølge kommunene, men det er store forskjeller mellom hvordan kommunene benytter informasjonen de mottar, og flere er ikke fornøyd med egne rutiner for hvordan informasjon blir videreformidlet innad i kommunen.

Det er høy grad av variasjon mellom kommunene når det gjelder omfanget av deres samhandling med Greater Stavanger. Mye av denne variasjonen skyldes strukturelle forhold som kommunestørrelse, kapasitet i egen næringsstab, næringsmessige utfordringer og avstand til Stavanger. Imidlertid tyder en del funn på at mange kommuner ville hatt større nytte av Greater Stavanger ved bedre kapasitet og relasjoner til Greater Stavanger. Kommunene ser ikke nødvendigvis manglende samhandling i denne sammenheng

som en kritikk av Greater Stavanger, men som en utfordring for begge parter.

Kvalitet og nytte av Greater Stavangers aktiviteter

Kvaliteten på arbeidet til Greater Stavanger, både i forhold til planer og prosjekter, får gjennomgående gode eller svært gode tilbakemeldinger. Det er også stort sett enighet om at arbeidet er relevant for regionen som helhet. Dette er tilbakemeldinger fra både kommuner, FoU aktører og næringsliv. Innvendingene går generelt enten på at prioriteringer burde vært annerledes, eller på at det som tilbys ikke er nyttig for aktøren vi spør. Dette gjelder spesielt tilbakemeldinger fra kommuner.

Enkelte av aktivitetene til Greater Stavanger trekkes frem som særlig viktige og nyttige. For de mindre kommunene ser vi at mange av prosjektene de trekker frem er innenfor offentlig tjenesteytelse, altså prosjekter som Smartkommune og Næringsareal, portal og kartlegging. De større kommunene, fylkeskommunen, trekker i større grad også frem Greater Stavangers arbeid overfor energibransjen og internasjonalisering. Altså prosjekter som OTC Houston, ONS og Europakontoret. Felles for mange av aktivitetene som får best tilbakemeldinger fra alle typer aktører er at de fungerer som møteplasser både for regionale aktører men og for å knytte kontakter med aktører utenfor regionen. Mange av disse prosjektene (som ONS, OTC, delegasjonsreise og Årskonferansen) har det å skape koblinger mellom aktører som sentral prioritering. Evalueringen viser at de er variasjon i kommunenes nytte av Strategisk Næringsplan. De fleste kommunene rapporterer lav eller begrenset egen nytte, men mange av disse opplever samtidig at den er relevant for regionen.

Variierende nytteverdi henger tett sammen med den geografiske dimensjon og størrelse på kommunen. En rekke prosjekter har liten relevans for noen kommuner på grunn av den lokale kontekst. Samtidig har de mindre kommunene begrenset kapasitet både til å følge opp og delta i prosjektarbeid, selv om det kan ha stor relevans. Enkelte randsonekommuner diskuterer deres videre deltakelse i partnerskapet. De oppfatter SNP og handlingsplan for sentrumsorientert og treffer i mindre grad deres behov.

Tilbakemeldingene på Greater Stavangers samlet sett tyder på at de som arbeider tett med Greater Stavanger er svært fornøyde med kvalitet og oppfølging. Koordineringsrollen som Greater Stavanger har i de fleste prosjekter er ofte usynlig for de som ikke inngår i prosjektet.

Effekter for en felles regional næringspolitikk og Triple Helix samarbeid

Evalueringen viser at det er en overordnet felles forståelse at regionen trenger en felles regional plattform og at den binder kommunene sammen. Likevel er forankringen av strategiene innad i kommunene begrenset i en del av kommunene. Resultatene indikerer av at strategiene er generelle og skal favne mange ulike interesser. Dette går på bekostning av kommunenes nytteverdi i egen kontekst og som igjen påvirker oppfattelsen av en felles enhetlig næringspolitikk. Poenget henger tett sammen med den geografiske dimensjon som viser seg i ulike ønsker og prioriteringer mellom kommunene. Hvor langt Greater Stavanger skal strekke sin virksomhet er derfor et sentralt tema for videreutvikling av virksomheten. Evalueringen fra 2010 viste tilsvarende utfordringer, men dette kommer tydeligere frem i denne evalueringsperioden.

Evalueringen viser at Greater Stavanger har lyktes i å bidra til *samarbeid mellom FoU, offentlig og private aktører (Trippel helix)*. Konkrete prosjekter er den viktigste arena for dette, og det er da enkeltpersoner som representerer ulike sektorer som da settes sammen. Greater Stavanger har en viktig rolle i å samle relevante personer til prosjektene og at det er tydelig at Greater Stavanger har en rolle i prosjektet. Ut over samarbeidsprosjekter fremstår enkelte møteplasser og arenaer som spesielt viktig. Årskonferansen og delegasjonsreisene trekkes ofte frem, men og messer som ONS og OTD. Effektene som skisseres av dette arbeidet er spesielt opprettholdelse av eksisterende nettverk, men en overvekt deltakere i prosjekter

rapporterer om også nye kontakter. Spesielt gjelder dette nye kontakter i næringslivet. Det kommer og frem at Greater Stavanger har betydning for profilering av næringslivet internt i regionen. Det påpekes likevel at det er et potensiale i å utvikle dette ytterligere og at ikke alle opplever tilsvarende «koplingserfaringer».

3. Direktørens kommentarer

Evalueringen er et resultat av en godt og grundig gjennomført prosess, og dokumentet bør være et nyttig bidrag til de videre drøftinger om det framtidige forholdet mellom selskapet og partnerne, om aktivitetene som planlegges osv.

Direktøren er i all hovedsak tilfreds med de forholdene som kan leses ut av rapporten. Særlig er det positivt at partnerne vurderer kvaliteten ved arbeidet som selskapet leverer som meget høy. Dette viser at det har vært rett å samle et sterkt fagmiljø på denne måten, i kombinasjon med kjøp av tjenester der organisasjonen ikke har tilstrekkelig kompetanse eller kapasitet. Evalueringen viser at de resultatene som har vært lovet, i all overveiende grad har blitt levert.

Det er også positivt at organisasjonen stort sett synes å ha lyktes i sine tiltak for å være i inngrep med kommunenes ordførere, rådmenn og næringsansvarlige. Disse gruppene har både kjennskap til aktivitetene og deltar i dem. Så er det en utfordring for selskapet så vel som for partnerne å sikre at arbeidet får en bredere forankring i kommunene, både på politisk og administrativt nivå.

Den store utfordringen for selskapet ligger i at noen partnere opplever at de ikke har tilstrekkelig nytte av Greater Stavangers aktiviteter, og på dette grunnlag er det ikke overraskende at *«enkelte randsonerkommuner diskuterer deres videre deltakelse i partnerskapet»*. Evalueringen viser tydelig at det er strukturelle årsaker til dette, idet den opplevde nytteverdien av partnerskapet synes å henge nært sammen med to ytre forhold: Kommunenes nærhet til regionens befolknings- og næringslivstygdepunkt, og kommunenes størrelse og dermed kapasitet til å benytte tilbudene fra Greater Stavanger.

Med dette som bakgrunn er det interessant å lese at selv om respondenter ikke alltid opplever like stor nytte av alle prosjektene for *egen kommune*, ytrer de at aktiviteten likevel er nyttig for *regionen*. IRIS har åpenbart rett når de tolker dette som at det *«er en overordnet felles forståelse for at regionen trenger en felles regional plattform og at den binder kommunene sammen»*.

Ulikheten i opplevd nytte var gjenstand for interne drøftinger i selskapet og blant eierne også etter forrige evaluering, og dette ble forsøkt kompensert gjennom økt bidrag fra Stavanger og redusert bidrag fra alle øvrige kommuner. Som det korrekt påpekes i evalueringen, bidrar Stavanger og Sandnes desidert mest til selskapets inntekter og har dermed også grunn til å forvente størst utbytte av tjenestene som leveres. Direktøren registrerer at bildet likevel ikke er entydig, for eksempel blir Næringsarealprosjektet, Arealguiden og Smartkommune-prosjektet oppfattet som verdifullt og nyttig også av de mindre kommunene.

Evalueringen viser at forankringen av strategiene innad i kommunene er begrenset i noen kommuner. IRIS hevder at dette henger tett sammen med den geografiske dimensjonen som kommer til uttrykk i ulike ønsker og prioriteringer mellom kommunene. IRIS framholder på denne bakgrunn at derfor bør et sentralt tema for videreutvikling av virksomheten være hvor vidt geografisk Greater Stavanger skal favne.

Oppsummeringsvis inneholder evalueringsrapporten svært mye positivt om virksomheten og aktivitetene som utføres, men også beskrivelser av en del utfordringer. Rapporten bør være en vesentlig premiss ved partnernes vurdering av deres videre tilknytning til selskapet. Den bør også være av stor verdi for styrets og eiernes vurdering av behovet for å justere selskapets videre organisering og hovedfokus.

Etter styrets behandling av evalueringsrapporten, oversendes den partnerkommunene og fylkeskommunen. Rapporten vil også være tema for innledning og debatt på rådsmøtet 8. desember, der partnerne er invitert med ordfører, rådmann og næringsansvarlig. Partnerne bes om å behandle evalueringsrapporten og innbydelse til fornyet partnerskap, fortrinnsvis i samme sak. Dette må skje før sommeren 2015 slik at Greater Stavanger kan bruke annet halvår til å forberede seg, budsjettmessig og på andre måter, på de konsekvensene eventuelle omlegginger medfører.

En justering av organisasjonsmodellen, partnerskapet og tilhørende målsettinger i tråd med dette bør rettes inn bl.a. mot de viktigste utfordringene og dilemmaene som trekkes opp i evalueringen. Øvrige utfordringer må det arbeides videre med internt i organisasjonen.

Forslag til vedtak:

1. Styret tar evalueringsrapporten til orientering.
2. Styret ber direktøren igangsette en prosess for utarbeidelse av forslag til ny organisasjonsmodell.

Tone Grindland Gustafsson
Adm. dir. (kst.)

Erling Brox
Mulighetsutvikler

Vedlegg:

IRIS-rapport 2014/371 Evaluering av Greater Stavanger

Til
Styret

Kopi til

Dato skrevet
20.11.2014

Side
1 av 1

Ansvarlig saksbehandler
Erling Brox

Referanse
/EB

Direkte telefonnr.
95 25 99 55

Sak 37 – 2014 Styrets møteplan for 2015

Det skal i henhold til vedtektene avholdes minst ett styremøte pr. kvartal, og praksis har vist at dette vanligvis er tilstrekkelig. Neste år blir imidlertid et spesielt år, ved at det kan bli behov for flere styremøter før sommeren pga. eventuelle behov for organisatoriske, finansielle og formelle justeringer før det inviteres til ny partnerskapsperiode 2016 – 2019. Direktøren foreslår derfor at det planlegges for fem styremøter i løpet av neste år, tre før og to etter sommeren.

Det har også vært et ønske å gjennomføre en studietur for styret. Dette kan med fordel kombineres med et styreseminar, og direktøren foreslår at studietur/styreseminar gjennomføres i mars.

Direktøren foreslår følgende møteplan:

Onsdag 28. januar kl. 12:30 – 15:30
Onsdag 11. mars kl. 12:00 – 15:00
Tirsdag – torsdag 16. – 18. juni (studietur)
Onsdag 16. september kl. 12:30 – 15:30
Onsdag 2. desember kl. 12:30 – 16:00

Forslag til vedtak:

Styret godkjenner den foreslåtte møteplanen for 2015.

Tone Grindland Gustafsson
Adm. dir. (kst.)

Erling Brox
Mulighetsutvikler

Til
Styret

Kopi til

Dato skrevet
19.11.2014

Side
1 av 1

Ansvarlig saksbehandler
Erling Brox

Referanse

Direkte telefonnr.
95 25 99 55

Sak 38 – 2014 Handlingsplan for 2015

Handlingsplanen representerer Greater Stavangers arbeidsprogram for det kommende året. Dette dokumentet inneholder en omtale av de viktigste prosjektene selskapet vil være involvert i, samt en fullstendig prosjektoversikt.

Hovedutgangspunktet er Strategisk Næringsplan med sine visjoner, målsettinger og strategiske grep. Det er også gitt verdifulle innspill fra partnerne, bl.a. under drøftinger på årskonferansen og de faste møtene med kommunenes næringsansvarlige. Styrets vedtak og signaler gjennom diskusjonene har selvsagt også vært viktige premisser for opprettelse og innretning av prosjektene.

Flere av prosjektene innebærer en videreføring av igangværende aktiviteter. Av nye tiltak som er kommet inn, kan spesielt nevnes kompetanseprosjektet *Smart Cities and Communities* og nyskappings-prosjektene *Stavanger Impact Week*, *Informasjonsteknologi* og *Nyskaping energi*.

Handlingsplanen viser hvordan Greater Stavanger gjennom praktiske tiltak vil bidra til å realisere de vedtatte målene i Strategisk Næringsplan. Planen viser også hvordan Greater Stavanger gjennom analyser, utredninger og nettverksarbeid forsøker å fange opp regionens næringspolitiske behov og utfordringer.

Tiltakene i handlingsplanen vil i første rekke forplikte Greater Stavanger og de eksterne deltakerne i ulike prosjekter. Det ligger imidlertid også en gjensidig forpliktelse for partnerkommunene til å bidra til gjennomføringen av de aktivitetene som regionen samler seg om.

For øvrig er budsjettet det konkrete uttrykket for satsingen som framgår av handlingsplanen, og de to sakene må derfor ses i sammenheng.

Forslag til vedtak:

Styret vedtar forslaget til handlingsplan for 2015.

Tone Grindland Gustafsson
Adm. dir. (kst.)

Erling Brox
Mulighetsutvikler

Vedlegg:
Forslag til handlingsplan

Til
Styret

Kopi til

Dato skrevet

19.11.2014

Side

1 av 1

Ansvarlig saksbehandler

Erling Brox

Referanse

/EB

Direkte telefonnr.

95 25 99 55

Sak 39 – 2014 Budsjett for 2015

Direktøren legger med dette fram forslag til budsjett for Greater Stavanger for 2015. Budsjettet har en total kostnadsramme på 27.554.900 kr. Det er lagt til grunn en nominell budsjettreduksjon på ca. 1,3 mill. kr (4,5 prosent) sammenliknet med vedtatt budsjett for 2014. En årsak til reduksjonen ligger i utsettelse av tilsetting i ledige stillinger. En annen ligger i naturlige svingninger i prosjektaktiviteten. F.eks. omfattet 2014 store kostnader til kjøp av plan- og byggesakportal til Smartkommune, langt på vei finansiert av statlig tilskudd – en aktivitet som ikke kommer i 2015.

Den største enkeltposten på inntektssiden består av avtaleregulerte inntekter fra partnerskapskommunene og fylkeskommunen, til sammen 14.654.900 kr, som innebærer en vekst på 208.500 kr (1,4 prosent) fra 2014. Veksten skyldes utelukkende at regionens folketall vokser, da per capita-beløpene ikke er indeksregulert. Beløpene for hele perioden 2012-2015 er 60 kr per innbygger for Stavanger og 30 kr for øvrige kommuner. De nevnte beløpene inkluderer 5 kr per innbygger som overføres til Stavangerregionens Europakontor. Det årlige beløpet fra fylkeskommunen, 1.250.000 kr, er nominelt det samme i denne fireårsperioden som i forrige.

Inntekter fra eksterne samarbeidspartnere i konkrete prosjekter er for eksempel bidrag fra SUS og ONS til Houstonkontoret. Bidrag fra regionale, eksterne bidragsytere er for øvrig redusert ved at SR-bank har tatt over konjunkturbarometeret og Statoil har trukket seg ut av Stavanger-Harstad-prosjektet. Det er imidlertid en betydelig egenbetaling fra deltakerne i forbindelse med internasjonale delegasjonsreiser som til OTC Houston, og eksterne bidrag til prosjekter som Impact Week og Smart Cities og Communities.

Greater Stavanger er et heleid datterselskap av Forus Næringspark som igjen eies av kommunene Stavanger, Sandnes og Sola. Forus Næringspark stiller inntil 7 mill. kr til disposisjon for Greater Stavanger hvert år for dekking av eventuelt underskudd. Regnskaps-teknisk gjøres dette opp i forbindelse med regnskapsavslutningen for begge selskap. Det er dette forholdet som forklarer at budsjettet ikke legges fram med balanse mellom inntekter og kostnader. De siste årene er rammen redusert fra opprinnelig 9 mill. kr.

Ved inngangen av året disponerer selskapet 7,3 årsverk i faste stillinger. Selskapets kjøp av timer fra eksterne leverandører er underlagt anbudsinnhenting etter gjeldende regler. Som tidligere vil de tilgjengelige ressursene i tillegg bestå av ufakturert arbeidsinnsats fra partnerskapskommunenes næringsansvarlige og fra samarbeidspartnere i fellesprosjekter.

I all hovedsak er alle budsjettmidlene disponert. Unntaket er et begrenset beløp, noe under 1 mill. kr, som representerer selskapets reservekonto for å kunne møte avvik og behov som måtte oppstå. Eventuelle nye prosjekter som går utover denne rammen, må finansieres

gjennom effektivisering og omprioriteringer, eventuelt gjennom framskaffelse av nye inntekter.

Av større, prioriterte enkeltprosjekter i kommende budsjettår kan nevnes (egen arbeidsinnsats kommer i tillegg):

	Brutto kostnad
Smartkommuneprosjektet	1.037.000
Bidrag til Stavanger-regionens Europa-kontor	1.580.380
OTC Houston	954.000
Ruteutvikling fly	400.000
Vertskapskontoret	400.000
Smart Cities and Communities	530.000
Årskonferansen	580.000
Standutvikling og messeprofilering	550.000
Samfunnssikkerhet og beredskap	386.000
Stavanger Impact Week	480.000

Oppstillingen under viser forslag til budsjett for selskapet, fordelt på områdene i Næringsplanen. For å vise et mer helhetlig bilde av ressursinnsatsen, tas også inn et anslag over egen arbeidsinnsats fordelt på de ulike områdene. Alle lønnskostnader føres på sentral konto.

	Budsjett 2015	Budsjett 2014	Dagsverk 2015
Fellesområder og lønn	12 951 520	13 421 555	190
Samfunnskontakt	1 695 000	747 000	59
Energi	1 290 000	1 495 000	205
Mat	915 000	415 000	109
Kompetanse	1 920 000	715 000	240
Infrastruktur samferdsel	485 000	1 250 000	50
Nyskaping	1 941 000	2 566 100	295
Attraktivitet	770 000	920 000	55
Offentlige tjenester	1 722 000	2 737 800	132
Internasjonalisering	3 865 380	4 281 945	418
Sum kostnader	27 554 900	28 858 600	1 753
Salg av næringstjenester til partnerne	14 654 900	14 446 400	
Offentlig tilskudd (Innovasjon Norge o.l.)	750 000	975.000	
Andre inntekter	4 945 000	5 449 950	
Eksterne midler overført fra fjoråret	205 000	987 250	
Sum inntekter	20 554 900	21 858 600	

Forslag til vedtak:

Styret vedtar det framlagte budsjettforslaget for 2015.

Tone Grindland Gustafsson
Adm. dir. (kst.)

Erling Brox
Mulighetsutvikler

Til
Styret

Kopi til

Dato skrevet
22.11.2014

Side
1 av 1

Ansvarlig saksbehandler
Birger Haraldseid/Geir Haug

Referanse
Direkte telefonnr.

Sak 40 – 2014 Nye næringer med utspring i energiklyngen

1. Bakgrunn for saken

Styret behandlet i møtet 1. oktober 2014 tilsvarende sak, og det er protokollert slikt vedtak (protokoll ennå ikke godkjent):

*«Styret tar rapporten fra forprosjektet til orientering.
Det framlegges ny sak for styret som skisserer forslag til prosjekter. I saken skisseres også muligheter innen fornybar teknologi, herunder offshore vind, samt miljøteknologi. Saken vil også omfatte forhold knyttet til eierskap og påvirkningsmuligheter.»*

I foreliggende sak forsøker direktøren å svare på de presiseringene og bestillingene som framkommer i styrets vedtak, i tillegg til at de opprinnelige prosjektforslagene begrunnes ytterligere.

Funnene i rapporten fra EY indikerer følgende områder som aktuelle for videre oppfølging, opplistet i uprioritert rekkefølge:

1. Samfunnssikkerhet og beredskap
2. Ny og innovativ Petroleumsteknologi (hybrid med innslag fra boring og brønn, simulering og robotisering, treningsbiten i helikopterklyngen)
3. IKT, System, Software og Brukerstøtte
4. Drift og vedlikehold
5. Subsea-teknologi og operasjoner

Videre vil de to tilgrensende næringsområdene som styret pekte på følges opp:

6. Fornybar energi
7. Miljøteknologi

Saken vil munne ut i forslag til prosjekter direktøren anbefaler at Greater Stavanger arbeider vider med.

2. Andre prosjekter i tilknytning til muligheter i nye næringer

Direktøren understreker at forprosjektet «Nye næringer med utspring i energiklyngen», med sine avgrensninger, ikke er et uttrykk for det totale arbeidet Greater Stavanger er engasjert i når det gjelder nye næringsmuligheter for Stavanger-regionen, verken innen energi eller i videre forstand.

Som eksempler på andre innovasjonsprosjekter hvor den underliggende målsettingen er økt verdiskaping, og hvor fokus rettes på energi og teknologi utenfor petroleumsnæringene, kan nevnes:

- Smarte byer og samfunn – Triangulum
- Velferdsteknologi – The Norwegian Smart Care Cluster (ARENA-klyngen)
- Grønn vekst og bærekraft gjennom innovasjon – Stavanger Impact Week

Det henvises for øvrig til handlingsplanen for 2015 for en fullstendig oversikt over disse og andre prosjekter som foreslås igangsatt og videreført i det kommende året.

3. Nye næringer med utspring i energiklyngen

Forprosjektet har hatt som mål å identifisere nye næringsområder med utspring i energiklyngen. Videre har de områdene i verdikjeden hvor det finnes muligheter for å styrke og utvikle fagfeltet og kompetansen i Stavanger-regionens energiklynge blitt identifisert. Hovedmålet er å videreutvikle den petroleumsklyngen vi har med over 50.000 arbeidsplasser, og å bringe regionen i posisjon for andre og nye utfordringer.

EY har vært engasjert som ekstern konsulent og har bidratt til kvalitetssikringen sammen med IRIS, Econ og ressurspersoner ved UiS. Metode og prosess for rapportutarbeidelse er beskrevet i saken styret ble forelagt i oktober.

Styret har bedt om at eierskap og lokal beslutningsmyndighet legges til grunn for vurdering av videre arbeid med de ulike næringsområdene som er pekt ut. I gjennomgangen av næringsområdene som følger er dette tatt inn og danner grunnlag for direktørens vurdering av Greater Stavangers rolle i eventuell videreutvikling av områdene.

1. Samfunnssikkerhet og beredskap

I regionen finnes det mange organisasjoner, institusjoner og bedrifter som arbeider med samfunnssikkerhet og beredskap. Regionen har den største og mest velutviklede samfunnssikkerhetsklyngen i Norge med tanke på det samlede kompetansenivået. Næringsaktørene er som følger:

- *Offentlig forvaltning:* Petroleumstilsynet med ansvar for helse, miljø og sikkerhet på sokkelen og Brannvesenet i Sør-Rogaland som har som ambisjon å etablere et senter for sikkerhet og beredskap (SASIRO) i Vagleleiren. Fylkesutvalget vedtok i 2014 å etablere et regionalt senter for tunnelsikkerhet i regionen.
- *Akademia:* UiS og IRIS etablerte i 2009 SEROS – et forskningssenteret for risikostyring og samfunnssikkerhet som tilbyr utdanning på PhD- og mastergradsnivå innen samfunnssikkerhet og beredskap.
- *Privat sektor:* sterke konsulentmiljøer som Proactima, ResQ og Falck Nutec betjener i hovedsak oljeselskapene innen fagområdene sikkerhet og beredskap. De store operatørene har etablerte egne kompetansemiljøer for sikkerhet og beredskap og driver sine egne beredskapssentre. De små selskapene har etablert Operatørenes Forening For Beredskap (OFFB) for å ivareta den faglige funksjonen. Dessuten har Proactima på oppdrag fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) utviklet en norsk standard for norske kommuner innenfor helhetlig Risiko- Og Sårbarhetsanalyser (ROS).

Næringsområdet kjennetegnes av sterke fagmiljøer uten en klar lederorganisasjon og lite samhandling om utvikling av det potensialet som ligger i den sterke kompetanse-konsentrasjonen i regionen vår.

Greater Stavanger spilte en rolle i forbindelse med overtakelsen av Vagleleiren fra staten, og Brannvesenet i Sør-Rogaland har bedt om vår støtte for å utvikle et senter for samfunnsikkerhet og beredskap i Vagleleiren.

UiS har uttrykt behov for støtte til å knytte fagutdanningen ved universitetet nærmere de operative miljøene, slik at man kan innarbeide erfarings- eller hendelsesbasert kunnskap på både mastergrads- og PhD-nivå. Proactima har signalisert stor interesse for å delta i utviklingen av klyngeaktiviteter. I rapporten fra EY fremkommer det at samfunnssikkerhet og beredskap er den næringen med størst innvirkning på hovednæringene.

Aktørene som opererer i næringsområdet er norskeide med beslutningsmyndighet lokalisert i regionen, med unntak av de internasjonale oljeselskapene og Falck Nutec. Nærhet til beslutningsmyndigheter og regional tilhørighet skaper gode forutsetninger for å bygge et fagmiljø med økt grad av synergi mellom aktørgrupper og aktiviteter.

I arbeidet med samfunnssikkerhet- og beredskap vil Greater Stavanger kunne ha en rolle ved å bringe aktører sammen. Vi vil også kunne fungere som fasilitator i utviklingen av konkrete samarbeidsprosjekter og delta i disse så lenge øvrige aktører ønsker at Greater Stavanger skal ha en rolle. Direktøren ser det store potensialet på fagområdet som et godt utgangspunkt for å søke om opptak i ARENA-klyngeprogrammet til Innovasjon Norge, Norges forskningsråd og SIVA. Greater Stavanger kan ha en særlig viktig rolle i oppstartsfasen av klyngedannelse og mulig klyngesøknad, slik vi hadde det på f.eks. ARENA velferdsteknologi.

2. Ny og innovativ petroleumsteknologi-robotisering og bruk av simuleringsteknologi

Petroleumsnæringen har et sterkt teknologimiljø som til sammen utgjør en stor del av regionens samlede teknologikompetanse. På tross av dette er petroleumsnæringen sein til å introdusere ny teknologi og kunne i større grad dratt nytte av initiativer og beste praksis fra andre næringer.

I fra intervjuene har vi erfart at det ligger et latent mulighetsrom i aksene mellom tre sterke lokale fagmiljø som ble omtalt i rapporten fra EY, nemlig å kople sammen noe av de beste og mest innovative kreftene som jobber med robotisering, simulering og brønnteknologi.

I rapporten fra EY er det særlig tre områder som belyses, nemlig helikopternæringen, robotisering og simulering, samt teknologi knyttet til boring og brønn.

Helikopternæringen

Sola har det største miljøet for helikopteraktiviteter i Norge, kanskje også i Europa. Næringsområdet består av selskapene som driver operativ virksomhet offshore og onshore, redningstjeneste, vedlikeholdstjenester og simulert trening. Selskapene er for en stor del utenlandsk eid, men Forsvaret utgjør også en del av miljøet. Innfasing av de nye redningshelikoptrene og tilhørende simulert trening vil skje på Sola i tidsrommet 2017 – 2020. Greater Stavanger har i nært samarbeid med Sola kommune brukt betydelige ressurser på å få Forsvaret til å legge treningsbasen til Sola.

Helikopternæringen i regionen utgjør ca. 15 selskap med rundt 1.200 ansatte. Eierskapet er i liten grad lokalt. Markedslederne er fra USA og Canada, og det er liten grad av lokal beslutningsmakt.

På kompetansesiden er den flytekniske fagutdanningen på Sola videregående skole en nøkkelbrikke for den videre utvikling. Miljøet på Stavanger lufthavn, Sola tar imot samtlige lærlinger som fullfører utdanningen. Deler av miljøet er tett knyttet til Hovedredningstjenesten og Luftambulansen. Arbeidet på akuttmedisin er nært knyttet opp til SUS, mens UiS og SEROS er samarbeidspartnere når det gjelder risiko og beredskap.

Aktørene har bedt Greater Stavanger samle og utarbeide dokumentasjon som synliggjør omfanget av klyngen, samt legge til rette for et årlig kontaktmøte mellom aktørgruppene.

Robotisering og simulering

Fagområdene robotisering og simulering er nært beslektet. *Robotisering* er automatisering av operasjoner og simulering er trening på kritiske operasjoner under sikre rammebetingelser med mål om å lære av egne feil.

Regionen har lenge jobbet med robotisering og simulering. Det startet med industriautomasjon og har fortsatt i petroleumsvirksomheten med Hitec (nå eid av National Oilwell Varco) og Trallfa Robot (nå ABB/Robot Norge). På Ullrigg kombinerer man de to fagområdene med trening på boredekkoperasjoner i et sikkert miljø.

Selskapene West Drill og Robotic Drilling utvikler teknologi for robotisering av boreoperasjoner. Begge selskapene er lokalt eid. På forskningssiden er UiS sterke når det gjelder utvikling og bruk av robotteknologi, samt på undervisningssiden.

Simulering til bruk i opplæring og for kontinuerlig trening er et annet område som er i vekst. Noen av de sterke miljøene innen feltet er:

- Akuttmedisin – SUS og Safer
- Boreoperasjoner – IRIS (Ullrigg) og National Oilwell Varco
- Helikopterindustrien – FlightSafety, Thales og etterhvert AgustaWestland som etablerer simulator for de nye redningshelikoptrene
- Offshore – Aker Solutions bruker simulator til trening på store løft i forbindelse med modifikasjonsoppdrag
- Manuell trening på komplekse samhandlingsoperasjoner – oljeselskapene som trener på beredskapssituasjoner og NATO JWC som trener personell for fellesoperasjoner på Jättå

De enkelte miljøene er ledende innenfor sitt område i nasjonal og i noen tilfeller i internasjonal sammenheng. Eierstrukturen i bedriftene varierer fra offentlig eide og styrte, til internasjonale selskap og mindre lokale kunnskapsbedrifter. Det viktigste er kanskje at arbeidskraften og kompetansen er forankret lokalt. Næringsområdet kjennetegnes for øvrig ved sterke individuelle miljøer og liten eller ingen samhandling på tvers av miljøene.

Vi har oppfattet at næringen har uttrykt ønske om at Greater Stavanger tilrettelegger for en prosess for å skape en samarbeidsarena mellom aktørene. Dette vil bli gjort i tett samhandling med noen av aktørene. En av de store simulatoraktørene har allerede satt av midler for å muliggjøre et slikt prosjekt. IRIS og UiS er naturlige samarbeidspartnere.

Boring og brønn

Stavanger-regionen har landets sterkeste fagmiljøet på boring og brønn. Miljøet har en sterk internasjonal posisjon. Selskapene i dette segmentet omfatter oljeselskapene og de ledende leverandørbedriftene.

De ledende bedriftene er uten unntak eid av større utenlandske konsern og har begrenset beslutningsmyndighet lokalt. Segmentet består imidlertid av en rekke mindre og mellomstore spesialiserte bedrifter som i stor grad er lokalt eid og styrt. Disse bedriftene har en sterk innovativ profil. HitecVision hevder at tilveksten av nye ideer og gründere innen boring og brønn er en viktig årsak til at aktører velger å etablere seg og bli i Stavanger-regionen. Det er store økonomiske interesser knyttet til rettigheter knyttet til tekniske løsninger. Sterk konkurranse og spesialisering mellom selskapene hemmer samarbeid.

Det er en styrke for regionen at boring og brønn er en kjernevirksomhet for UIS, både som utdanningsinstitusjon, innen forskning og med uttesting. Det ligger imidlertid uforløst potensial

for UiS og IRIS i å kunne utnytte mulighetene som ligger i den sterke industriklyngen. Dette gjelder samarbeidet med store bedrifter, men i særlig grad de mindre som ikke har fokus på samarbeid med akademia. På den ene siden ligger det store utfordringer i å få ned kostnadene for boring og brønnkonstruksjon. På den andre siden er det ønskelig å øke effektiviteten og sikkerheten ved å ta i bruk automatisering og simuleringsteknologi.

Greater Stavanger kan tilføre næringsområdet er viktig funksjon som samarbeidspartner for både UiS/IRIS og industrien. Som samarbeidspart kan vi sikre kontakten mellom akademia og de mindre og mest innovative aktørene.

Segmentet er tradisjonelt preget av raske endringer av eierkonstellasjoner. Det siste eksempelet er Halliburton sitt oppkjøp av Baker Hughes globalt, et oppkjøp som ventelig ikke vil bli effektivisert før i andre halvår av 2015. Denne transaksjonen vil få regionale effekter på flere områder de neste to årene, både mht. antall ansatte og for resten av leverandørkjeden.

3. IKT-system, software og brukerstøtte

I Stavanger-regionens næringsliv er teknologi en svært viktig innsatsfaktor. Regionen har innovative selskaper som leverer løsninger i verdensklasse. I tilknytning til energiklyngen ser vi og tradisjonelle IKT-selskaper som underleverandører. Mange av disse er også leverandører til resten av regionens næringsliv. IKT-bransjen i regionen oppfattes imidlertid, også i egne rekker, å være underordnet IKT-miljøene i Oslo- og Bergens-regionen. En kartlegging foretatt av Greater Stavanger høsten 2014 viser imidlertid at dette ikke er et riktig bilde.

Offentlig sektor i regionen har tradisjonelt stått sterkt innen IKT. Rogalandsdata og Alliance er omdannet, men grunnlaget lever videre i kommuner, skoler og helsevesen, og regionen er minst like sterk på dette området som enhver annen norsk region.

Universitetet i Stavanger har ikke IKT som eget satsningsområde, noe som er en utfordring dersom denne næringen skal løftes videre. UiS har imidlertid flere sterke sentra innenfor området. Dette gjelder først og fremst Center for IP-based Service Innovation (CIPSI), men også Centre for Industrial Asset management (CIAM) og Centre for Sustainable Energy Solutions (CenSE).

I privat sektor er det et mangfold av IKT-selskaper, fra de store og mellomstore tradisjonelle IKT-leverandørene som Bouvet, Evry, ATEA, Netpower og Cegal, til spesialiserte utviklings-selskaper som Tieto, Peanuts, Olavstoppen, Knowit og Dataplan. Lyse og Green Mountain er viktige aktører når det gjelder teknisk infrastruktur. I tillegg finnes det mange aktører i og rundt olje- og gassklyngen som i stor grad er leverandør av software. Eksempler er Sekal og Envision. Store olje- og oljeserviceselskaper som Statoil og Schlumberger har i tillegg egne, store miljøer. Med unntak av Green Mountain og Lyse er det en utfordring at det er liten lokal beslutningsmyndighet i de store selskapene.

Aktiviteten i regionen er med andre ord stor og innovativ. Selv om mye av aktiviteten i dag er rettet inn mot olje og gass, er det potensial for for å bruke kompetanse og kapital til å satse på andre områder. Dette kan f.eks. være innenfor klimarelatert teknologi, et marked som vi bare ser konturene av foreløpig. Næringen mangler en dominerende aktør som kan være lokomotiv i en klynge, men har til gjengjeld en underskog av store selskaper som, dersom de organiseres og støttes opp om, kan utgjøre en sterk kjerne.

Undersøkelser viser at næringen kan videreutvikles og har stort potensial. Greater Stavanger kan ha en viktig og avgjørende rolle her, ved å organisere en innsats på tvers av *triple helix* med målsetting å utnytte mulighetene som finnes. Dette gjelder innenfor områdene:

1. Kompetanse
2. Støtte opp om eksisterende prosjekter

3. Meet & Greet
4. Internasjonalisering

Greater Stavanger har erfaringer gjennom andre prosjekter med å bringe aktører sammen. Gjennom å skape arenaer for samarbeid og fasilitere samarbeidsprosjekter innenfor områdene 1, 3 og 4 og å delta i eksisterende prosjekter, ønsker organisasjonen å bidra til at næringen vokser og blir et viktig bein for regionen å stå framover.

4. Drift og vedlikehold

De store aktørene innen drift og vedlikehold er lokalisert i Stavanger-regionen. Næringsområdet er karakteriseres av et knippe ledende og store aktører som konkurrerer om de samme kontraktene. Aktørgruppen består av selskap som Aker Solutions, Aibel, IKM, Apply, Fabricom, Bilfinger og Kaefer. Flere av selskapene har fremdeles norsk eierskap og deler eller hele konsernledelsen er lokalisert i regionen.

Bedriftene sin lokalisering til Stavanger regionen styres i stor grad av faktorene:

- Hvor kundene er lokalisert og hvor feltene drives fra
- Hvor det finnes spesialiserte ingeniørressurser til å bemanne prosjektporteføljen

Ingeniørkompetansen er sentral for næringsområdet og knytter de kommersielle aktørene til utdanningsinstitusjonene fra universitet til fagskolene.

Markedet for tjenester innen drift og vedlikehold vokser i takt med et stadig økende antall installasjoner på sokkelen. Installasjonene blir dessuten stadig eldre og trenger mer vedlikehold. Et vekstområde nå er fjerning av installasjoner etter nedstenging. Markedet er avhengig av aktiviteten på norsk sokkel. Kun en liten andel av aktiviteten er eksportrettet.

Slik markedsdynamikken er i dag vil ikke Greater Stavanger kunne bidra til å bygge opp om en klyngedynamikk. Vårt viktigste bidrag er å jobbe på tvers av aktørmarkedet for å finne markeder/aktivitet som kan gi denne kompetansearbeidskraften nye muligheter. Det er sannsynlig at denne typen markeder finnes i utkanten av petroleumsnæringen. Greater Stavanger har god kontakt med de større aktørene for å kunne framstå som en fortrukket lokalisering.

5. Subsea-teknologi og operasjoner

Stavanger-regionen har landets mest varierte verdi- og leverandørkjeden innen subsea-teknologi og operasjoner. Det er to andre miljøer i Norge innen samme fagområde, nemlig Subsea Valley (Kongsberg til Sandvika) og Subsea miljøet i Bergens området som begge er spesialisert mot henholdsvis bygging av undervannsplassert utstyr og vedlikehold. Bergensmiljøet har status som NCE (Norwegian Centre of Excellence) innen subsea, men samarbeider ikke med miljøene i Subsea Valley og Stavanger.

I regionen har vi flere selskap innen utstyrsleveranser og installasjon, samt service av infrastruktur og utstyr. Omsetningen skjer i fhovedsak på norsk sokkel, men eksportandelen er økende. Flertallet av nøkkelbedriftene er internasjonale aktører som betjenes av en velutviklet og svært kompetent gruppe av leverandører. Bedriftene er i stor grad er lokalt eid og styrt.

Aktørbildet innen subsea-teknologi og operasjoner er i endring. Dette kan få konsekvenser for både internasjonalt eide selskap og mindre, nasjonale aktører. Et av UIS sine satsingsområder er utdanning innen Offshore Technology. Kompetansen og aktørene i dette området har stor spill-over effekt på mulighetsområder innen havenergi og undervanns-mineralopphenting. Markedet er i sterk vekst, og Statoil har som ambisjon å bygge undervannsfabrikk på sjøbunnen.

Så langt har ikke aktørene på næringsområdet vært modne for å jobbe sammen. Det gjelder GE Oil&Gas, Cameron og National Oilwell Varco med subseautstyr, Oceaneering, Island Offshore Subsea og IKM med undervannstjenester, Ocean Installer, Technip og Subsea 7 med konstruksjons- og installasjonstjenester.

Det er avgjørende at vi holder oss løpende oppdatert om utviklingen av markedet og aktørbildet. En mulig rolle vi kan ha, er at vi kartlegger potensial for samarbeid og fasiliterer en prosess. Om den nåværende NCE-klyngen blir utviklet videre til en GCE (Global Centre of Excellence), kan Greater Stavanger ha en rolle i arbeidet med å få inkludert selskapene i regionen i denne. I tillegg vil vi vurdere nye muligheter innen havenergi samt mineral-opphenting og dens betydning for vår region, noe som krever samarbeid med UiS og IRIS.

6. Fornybar energi

Stavanger-regionen er Europas energihovedstad, og Greater Stavanger følger fornybarområdet på samme måte som petroleumsnæringen. Regionen har et bredt spekter av fornybar energinæringer, som vannkraft, vindkraft på land og til havs, havenergi, bærekraftige systemer, integrerte løsninger for energieffektivisering og -sparing, biogass mv.

Greater Stavanger har siden 2010 samarbeidet med bl.a. Rogaland fylkeskommune, Haugaland Vekst og Ryfylke IKS om samlinger for aktører innen fornybar energi to ganger årlig. Vi vil fortsette å legge til rette for disse samlingene.

Videre har Greater Stavanger tidligere deltatt i EU-prosjekter innen fornybar energi, som f.eks. Power Cluster, som drev erfaringsutveksling vedrørende havvindindustrien. Vi deltok også i et ARENA-initiativ om havvind våren 2014. På grunn av manglende næringslivsinteresse ble det siste prosjektet ikke videreført. Direktøren stiller seg positiv til at Greater Stavanger kan delta i liknende initiativer knyttet til fornybar energi.

Områder innen fornybar

Regionen står for mer enn 20 % av landets vannkraftproduksjon. De store produsentene er Lyse Energi, Sira Kvina Kraftselskap og Statkraft. I tillegg finnes enkelte operatører av minikraftverk.

I Sør-Rogaland har staten gitt 11 konsesjoner for vindkraft på land, og aktiviteten forventes å øke i årene som kommer dersom de norske finansielle rammebetingelsene blir tilsvarende f.eks. de svenske. Her kan det være et ikke ubetydelig arbeidskraftbehov i anleggsfasen, men få varige arbeidsplasser.

Havenergi og særlig havvind har et stort potensial. Næringsområdet har i dag to lokale bedrifter som arbeider med konseptutvikling i tidlig fase. Det er et krevende arbeid hvor noen få systemleverandører dominerer bildet. Greater Stavanger har fulgt dette segmentet siden 2008 via Power Cluster-prosjektet, Norcowe-prosjektet og MET-senteret. Greater Stavanger arrangerer jevnlig samarbeidsarenaer for prosjektene. Den eneste kommersielle aktøren innen segmentet er Aibel, som har to oppdrag relatert til havvind – en likeretterplattform som skal til tysk sokkel og en studie for Statoils Hywind-prosjekt i Skottland.

IVAR og andre aktører arbeider med biogass og denne energibærerens betydning for transportsektoren. IVAR har et anlegg i Hå, og det kan komme et demoanlegg i Klepp. Greater Stavanger har løpende kontakt med deltakerne i arbeidet og vil opprettholde kontakten i fortsettelsen.

Regionens energi- og varmeplan er et eksempel på hvordan det kan jobbes langsiktig og regionalt for å skape mer bærekraftige systemer. Smart City-prosjektet viderefører dette arbeidet som Greater Stavanger startet.

Framtidens byer, Grønn By-samarbeidet og relevante miljøer ved UiS og IRIS er naturlige samarbeidspartnere innen energiøkonomisering og smartere bruk av energi. Greater Stavanger deltar også i EU-prosjektet Triangulum som har fokus på energieffektivisering og reduksjon av forbruk gjennom bruk av smarte integrerte løsninger for energi, IKT og mobilitet.

Med utgangspunkt i de nevnte områdene vil Greater Stavanger sammen med andre regionale aktører engasjere seg i den kommende energimeldingen fram mot høring og vedtak. Vi vil også være aktive med hensyn til å avdekke nye muligheter innen området.

Greater Stavangers rolle innen fornybar energi er i stor grad knyttet til kontakt med bransjen, fasilitering av nettverksarenaer og oppfølging av nasjonal og europeisk politikk. Greater Stavanger har over tid fulgt opp muligheter knyttet til nye prosjekter som klyngeprogram og EU-prosjekter. Vi vil videreføre vår innsats på området fornybar energi.

7. Miljøteknologi

Teknologier som bidrar til å redusere utslipp av skadelig stoffer til luft, vann eller jord omtales som miljøteknologi. Rapporten fra EY har identifisert bedrifter som har en klar strategi på dette området og som har en kundekrets i den eksisterende energiklyngen.

Det finnes flere aktører som leverer teknologi som innrettet mot at det norske regelverket overholdes. Likevel er det relativt få som har dette som sin kjernevirksomhet, og de fleste av disse har tilknytning til petromaritim virksomhet. Det er f.eks. ingen aktører i regionen som har aktiviteter innen karbonfangst eller lagring av CO₂, verken kommersielle eller forskningsbaserte.

Det er to potensielle områder innen miljøteknologi peker seg ut i vår region

- Behandling og rensing av borekaks og vann, enten før det kan slippes ut eller for bruk i prosessanlegg. Regionale selskaper er SAR, Nature Oil and Gas, begge utenlandsk eide og ENWA som er lokalt eid.
- Behandling av eksosgasser for å få ned NOX og andre luftbårne utslipp fra maritim sektor, noe for eksempel et regionalt selskap som Halvorsen Group jobber med.

Et Ipark-selskap Offshore Kinetics jobber med utvikling av teknologi for oppsamling av oljesøl langt til havs i arktiske farvann. Videre har UiS og IRIS har fagmiljøer som jobber med miljøteknologi.

Produksjon av utstyret skjer oftest i andre land og vil derfor være av liten betydning for vår region. Produkt- og teknologiutviklingen er i hovedsak drevet av behovet for å overholde nasjonale og internasjonale regelverk, noe som gjør at nye myndighetskrav og -regler er en viktig driver for videre utvikling.

Greater Stavanger vil følge området, fortsette å holde kontakt med aktørene, og forsøke å bidra til at regionen bruker og overfører sin teknologikompetanse til miljøteknologi der det er hensiktsmessig.

4. Konklusjoner og direktørens anbefalinger

Greater Stavanger har en aktiv rolle i å øke graden av samhandling i energiklyngen samt bidra til å styrke nye næringsmuligheter som spinner ut av klyngen. Vi jobber aktivt mellom aktørgrupper, er i dialog med bransjen og holder oss oppdaterte på ulike kompetanseområder knyttet til energiklyngen.

Greater Stavanger følger også europeisk politikk på energiområdet, og videreformidler informasjon til de relevante aktørene.

Rapporten fra EY belyser noen nye næringsmuligheter som har utspring i energiklyngen. Som beskrevet, har Greater Stavanger tidligere hatt en viktig rolle i initiativfasen til nye næringer. Basert på funnene i EYs rapport og graden av mulighet for Greater Stavanger til å ha en rolle i utviklingen av nye næringer i energiklynger, anbefaler direktøren at følgende fire områder følges opp med prosjekt i 2015:

- a. *Samfunnssikkerhet og beredskap*
Igangsette et arbeid som leder fram til søknad om opptak i klyngeprogrammet til Innovasjon Norge, SIVA og Norges Forskningsråd.
- b. *Ny og innovativ petroleumsteknologi*
Etablere et prosjekt som ser nærmere på hvilke synergier som finnes mellom teknologiområdene simulering og robotisering, og i nært samarbeid med kompetanseklyngen for helikopternæringen legge til rette for gode treningsforhold som gir økt sikkerhet og større effektivitet.
- c. *IKT-system, software og brukerstøtte*
Igangsette et prosjekt som søker å styrke identitetsopplevelsen innad i IKT-næringen og bidra økt grad av kontakt. Basert på arbeidet med The Norwegian Smart Care Cluster, hvor ca. 30 bedrifter deltar, vil det i 2015 vurderes å søke klynge-status på et tilgrensende teknologi-område.
- d. *Miljøteknologi*
Kartlegge og synliggjøre aktørbildet, og vurdere etablering av et bedriftsnettverk i tråd med Innovasjon Norge sine retningslinjer.

Alle de foreslåtte områdene er innarbeidet i direktørens forslag til handlingsplan og budsjett for 2015 i påvente av styrets godkjenning.

Forslag til vedtak:

1. Styret ber administrasjonen i 2015 igangsette arbeid innen følgende områder:
 - a. Samfunnssikkerhet og beredskap
 - b. Ny og innovativ petroleumsteknologi
 - c. IKT-system, software og brukerstøtte
 - d. Miljøteknologi
2. Arbeidet innen fornybar energi og subsea videreføres slik skissert i saken.

Tone Grindland Gustafsson
Adm. dir. (kst.)

Birger Haraldseid
Mulighetsutvikler

Geir Haug
Rådgiver

Til
Styret

Kopi til

Dato skrevet
17.11.2014

Side
1 av 1

Ansvarlig saksbehandler
Tone Grindland Gustafsson

Referanse
/TGG

Direkte telefonnr.
4599909

Sak 41 – 2014 Status for søknader om eksterne midler

1. Bakgrunn

Greater Stavanger bidrar til at regionen nyttiggjør seg ekstern finansiering og status gjennom prosjektsøknader som involverer flere aktørgrupper. Styret er i sak 21 – 2014 orientert om at det er sendt fire større søknader i 2014 som del av den økte satsingen på kompetanse og nyskaping.

De fire søknadene ble sendt til fire ulike program-rammer:

1. Regionalt Forskningsfond Vestlandet.
2. Klyngeprogrammet ARENA
3. ERASMUS+
4. Horisont 2020

Tre av de fire prosjektene er nå innvilget støtte.

Saken har til hensikt å legge frem status for søknadene til styret, skissere betydningen av prosjektene for Greater Stavanger og for regionen, samt presenter Greater Stavangers videre arbeid med større søknader.

2. Status

1. *Innovasjon i offentlig sektor*

Innovasjonssenteret ved Universitetet i Stavanger søkte sammen med Greater Stavanger om midler fra Regionalt Forskningsfond Vestlandet til et forprosjekt med fokus på Innovasjon i offentlig sektor. Prosjektet ble innvilget kr 200.000 støtte og ferdigstilles innen juni 2015. Greater Stavanger bidrar til å sikre Innovasjonssenteret en relevant kontaktflate i kommuner.

2. *ARENA-klyngen The Norwegian Smart Care Cluster*

Med utgangspunkt i regionens næringsklynge og markedspotensial på velferdsteknologi søkte Ipark, Greater Stavanger og Lyse Energi AS om opptak i Innovasjon Norges, Forskningsrådets og SIVAs ARENA-klyngeprogram. Søknaden ble innvilget i juni og The Norwegian Smart Care Cluster ble etablert 2. september. Greater Stavanger har satt av inntil 20 % stilling til arbeidet og har som funksjon å synliggjøre europeiske prosjektmuligheter, gi regionen tilgang til *The European Innovation Partnership on Active and Healthy Ageing*, samt sikre god kontakt mellom offentlig sektor og

næringslivet. Næringsklyngen tilføres nærmere 2 millioner årlig, som dekker prosjektlederstilling og aktiviteter. Greater Stavanger tilføres ikke eksterne midler til dette prosjektet. Styret ble orientert om saken i styremøtet 1. oktober 2014.

3. Kontakt mellom næringsliv og utdanningsinstitusjoner

Greater Stavanger søkte sammen med Handelshøgskolen ved Universitetet i Stavanger, Gründerhuset Stavanger, Future Solutions og universitetene i Aalborg, Barcelona og Karlstad om et 3-årig prosjekt, *Entrepreneurship Living Labs for Business and Students*, i EUs nye utdanningsprogram ERASMUS+. Prosjektet ble avvist 9. oktober, men fikk relativt høy score med 76 av 100 poeng. Det betyr at mye av arbeidet for å levere ny søknad i februar 2015 er gjort. Greater Stavanger vurderer deltakelse i ny søkerunde. Greater Stavangers rolle i prosjektet er å tilrettelegge for kontakt mellom næringsliv og utdanningsmiljøer på universitetet, og er dermed i kjernen av målsettingen for fagområdet Kompetanse. Ved eventuell deltagelse og innvilgelse får Greater Stavanger eksterne midler til omkring 30 % stilling. Styret ble informert om søknaden i sak 21-2014.

4. *Triangulum: Smart Cities and Communities – Lighthouse project*

Som styret er kjent med gjennom media og tidligere orienteringer, har regionen søkt midler fra EUs forsknings- og innovasjonsprogram, Horisont 2020, til et såkalt fyrtårnprosjekt innen smarte byer og samfunn. Innvilgelse av søknaden medfører tildeling av ca. 60 mill. kr til regionen, herav finansiering av en 40 % stilling i Greater Stavanger.

Se sak 42 – 2014 for nærmere informasjon om prosjektet.

3. Veien videre

Samarbeidspartnerne våre i disse fire prosjektene har framholdt at Greater Stavanger spilt en avgjørende rolle for å skaffe regionen flere større prosjekter. Gjennom arbeid med ARENA-klyngen har Greater Stavanger og flere opparbeidet kompetanse om mobilisering av aktører, klyngeprogram og søknadsskriving. Innovasjon Norge omtalte ARENA-søknaden som ble sendt fra Stavanger som den beste i 2014. Metoden fra ARENA-arbeidet med velferdsteknologi kan overføres til andre næringsområder.

Strategisk næringsplans hovedmål for Kompetanse og Nyskaping er å være blant Europas fremste kompetanseregioner, samt å være ledende på innovasjon og nyskaping. For å nå disse målene må vi sikre fortsatt god samhandling mellom aktørgrupper og i større grad delta på den europeiske arenaen gjennom prosjektdeltakelse. Prosjektene Greater Stavanger jobber med bidrar til å øke Stavanger-regionens synlighet i fagmiljøer, i tillegg til å bygge en regional kompetanseidentitet.

Gjennom økt satsing på kompetanse og nyskaping fra 2014, har Greater Stavanger hatt muligheten til å bidra til at flere større søknader har blitt realisert. Greater Stavanger vil også i det videre arbeidet med nyskaping og kompetanse ha fokus på tilsvarende arbeid. I de tilfellene hvor Greater Stavanger er en aktiv part i prosjektene som det søkes ekstern finansiering til, vil dessuten finansiering kunne føre til økt bemanning i Greater Stavanger.

Forslag til vedtak:

Styret tar saken til orientering.

Tone Grindland Gustafsson
Adm. dir. (kst.)

Til
Styret

Kopi til

Dato skrevet
17.11.2014

Side
1 av 1

Ansvarlig saksbehandler
Tone Grindland Gustafsson

Referanse
/TGG

Direkte telefonnr.
456 99 909

Sak 42 – 2014 «Triangulum» – Stavangers status som europeisk fyrstårnby

1. Bakgrunn

Stavanger har sammen med Manchester og Eindhoven vunnet fram med søknad om å bli europeisk fyrstårnby for smarte byer og samfunn. Prosjektets fokus er smarte og integrerte løsninger for energi, IKT og mobilitet. Prosjektet er femårig, og de tre byene skal i første del av perioden utvikle og ta i bruk løsninger som de to siste årene av perioden skal implementeres i tre følgebyer i prosjektet: Sabadell (Spania), Praha og Leipzig.

Det er knyttet stor prestisje til utlysningen av fyrstårnbymidler i EUs forsknings- og innovasjonsprogram *Horisont 2020*. Et tyvetalls prosjekter søkte om fyrstårnbymidler, og tre prosjekter ble valgt ut. Det er åtte byer i Europa som har fyrstårnstatus, blant dem Barcelona, Köln og Stockholm – og nå også Manchester, Eindhoven og Stavanger.

Stavangerregionens Europakontor var initiativtaker til prosjektet og har gjennom hele prosessen vært en viktig kompetansepartner. Greater Stavanger var prosjektleder i søknadsfasen, og spilte dermed en sentral rolle i å muliggjøre dette prosjektet. Når prosjektet får sin formelle oppstart på nyåret i 2015, overtar Stavanger kommune prosjektlederrollen. Det regionale partnerskapet består av Stavanger kommune, Lyse Energi, Rogaland fylkeskommune, Universitetet i Stavanger med sentrene CIPSI og CenSE, samt Greater Stavanger.

Styret er tidligere orientert om prosjektet i sak 21-2014, og fikk ytterligere informasjon i styremøtet 1. oktober under administrerende direktørs gjennomgang av Greater Stavangers prosjektportefølje for 2015.

2. Status

Framdrift og formell status

Stavanger-regionen ble 6. oktober formelt gitt muligheten til å forhandle med EU-kommisjonen om prosjektmidler til søknaden «Triangulum». Den formelle tildelingen av prosjektmidler skjer først etter at en rekke dokumenter og formaliteter er på plass, samt at prosjektets innhold og budsjett er ferdigforhandlet mellom partnerne og mellom prosjektet og EU-kommisjonen. Tildeling av forhandlingsmulighet skjer kun til de prosjektene som vurderes realiserbare og Forventet oppstart for prosjektet er 15. februar 2015, men dette kan endre seg avhengig av prosessene som leder fram til signering. Styret vil få jevnlig rapportering om status og framdrift i prosjektet.

Organisering

Det skal videre etableres en regional prosjektgruppe samt en styringsgruppe for prosjektet. I begge gruppene er det de fem partnerne som er representert. Prosjektgruppen er tenkt operativ, mens styringsgruppen sikrer politisk og strategisk forankring av prosjektet. En gruppe jurister fra respektive partnerorganisasjoner er dessuten satt sammen for å kvalitetssikre forhandlingsperioden og oppfølging av avtaler. Det vil i tillegg etableres regnskapsgruppe og kommunikasjonsgruppe når prosjektet starter. Triangulum gir en læringsmuligheter på tvers av organisasjoner som gir oss økt regional forståelse for deltagelse i EU-prosjekter.

Finansiering

Innvilgelse av Triangulum-søknaden innebærer en total tildeling av om lag 200 mill. kr, der i underkant av 60 mill. kr tilføres Stavanger-regionens partnere over en femårsperiode. Avhengig av endelig budsjett, tilføres Greater Stavanger midler tilsvarende en 40 % stilling.

Forskningsrådet har innvilget forprosjektmidler som dekker 50 % av reelle kostnader til dokumentasjon, presentasjonsmateriell, reiser, skrivebistand mv., i tillegg til timekostnader for de private partnerne – det vil si Lyse Energi og Greater Stavanger. Stavanger-regionen ble tildelt 250.000 kr i forprosjektmidler og ytterligere 200.000 kr til forhandlingsperioden. Til sammen betinger tilskuddet en kostnadsramme på kr 900.000 kr i forprosjektperioden.

Fyrstårnsøknaden er en av de mest krevende og komplekse søknadene som kan leveres til Horisont 2020, da det tverrfaglige tekniske nivået på områdene energi, IKT og mobilitet generelt er svært høyt («Technology Readiness Level 7-10»). Greater Stavanger og de øvrige partnerne har brukt svært mye ressurser på å produsere søknaden, så hele rammen av forprosjektmidlene fra Forskningsrådet kommer godt med.

Omtale

Stavanger-regionens prosjektsuksess har vakt oppsikt og resultert i en rekke oppslag i norske medier. Dessuten har både EUs ambassadør til Norge og EU-statsråd Helgesen i konferanseinnlegg brukt Triangulum som eksempel på vellykket H2020-arbeid.

Triangulum setter Stavanger på Smart By-kartet både nasjonalt og internasjonalt. Departementer, politikere, Forskningsrådet, forskningsmiljøer og andre byer ber Triangulum-partnerne i Stavanger om å presentere prosjektet og dele erfaringene fra den vellykkete søknadsprosessen. I fjerde kvartal 2014 vil det bli gitt rundt ti presentasjoner av prosjektet, hvorav de fleste med tilhørere utenfor Stavanger-regionen. Det er stor interesse for Stavangers nye status som fyrstårnby, og regionalt merker vi interesse spesielt fra næringsaktører, men også fra kommuner.

Det har vært medieoppslag i NRK, Rogalands Avis, Stavanger Aftenblad, publikasjoner fra Lyse og UiS, og på nettsidene til for eksempel Norges Forskningsråd, regjeringen og Norges delegasjon til EU. I tillegg er det laget nettsaker som er publisert på partnernes hjemmesider. Stavangerregionens Europakontor har bidratt til å synliggjøre prosjektet i Europa og overfor nasjonale myndigheter.

3. Prosjektets innhold

Triangulum er et stort prosjekt med 23 involverte partnere fra seks byer, samt prosjektlederorganisasjonen Fraunhofer fra Stuttgart. Søknaden som ble levert, er på rundt 170 sider med tilsvarende sideantall vedlegg.

Hensikten med prosjektet er summert slik i søknaden:

*“The **Triangulum** project will demonstrate how a system innovation approach based around the European Commission’s SCC Strategic Implementation Plan can drive dynamic smart city development. We will test the SIP across three lighthouse cities: Manchester, Eindhoven and Stavanger, which represent the main typologies of European cities. They will be complemented by our follower cities Prague, Leipzig and Sabadell. This powerful combination reflects an urban population of between 100k and 1,2m inhabitants across six different countries, allowing us to demonstrate successful replication across a wide range of typical urban areas in Europe. Each city has already made significant progress towards the transition of becoming a smart city; developing their own individual approach reflecting specific local circumstances. These inherent strengths will now serve to accelerate the smart city development across proposed demonstration sites within **Triangulum**.*”

The suite of projects developed will be based around zero/low energy districts, integrated infrastructures and sustainable urban mobility designed to deliver a range of cross-cutting outcomes across different sectors and stakeholders. This will provide the basis to ‘road test’ the SIP and provide recommendations to the Commission on how it could be improved to facilitate wider replication.

*The **Triangulum** goals target a series of direct impacts around; reduced energy consumption of buildings, increased use of renewable energies, increased utilisation of electric vehicles, deployment of intelligent energy management technologies and the deployment of an adaptive and dynamic ICT data hub. The design and implementation of innovative Business Models and the activation of citizens as co-creators are core cross-cutting elements to base the technologies in real-world city environments and facilitate replication.*

*The **Triangulum** mission is “Demonstrate. Disseminate. Replicate”. By utilising a widely tested research design developed by the Fraunhofer Society (Morgenstadt framework); we will through multi-sector partnerships demonstrate and deliver an adapted smart city framework and an ICT reference architecture that serves as a catalyst for replication in our follower cities and beyond.”*

Prosjektet er delt inn i sju arbeidspakker:

1. Project Management
2. Multilevel Impact Assessment and monitoring
3. City of Manchester Implementation Plan
4. City of Eindhoven Implementation Plan
5. City of Stavanger Implementation Plan
6. Smart City Framework
7. Dissemination and Communication

De fem Stavanger-partnerne deltar sammen i arbeidspakke 5, som ledes av Stavanger kommune. Centre of IP-based Services (CIPSI) ved UiS er involvert i arbeidspakke 2, som ledes av universitetet i Manchester. Lyse deltar i arbeidspakke 6 og Greater Stavanger i arbeidspakke 7, som begge ledes av prosjektkoordinator og deres partnere.

Her er eksempler på hva prosjektpartnerne i Stavanger skal bidra med:

- *Stavanger kommune* skal videreutvikle systemer for energioppfølging og bidra til at bygg for offentlige formål blir enda smartere. Kommunen har valgt ut to byakser, nord-sør (Paradis - Hillevåg) og øst-vest (Forus). Disse områdene, som det allerede finnes vedtatte planer for, vil være testområder for partnerskapets løsninger.

- *Lyse Energi* skal vise hvordan fiber kan utnyttas til energieffektivisering, hjemmeautomasjon og banebrytende løsninger for videokommunikasjon.
- *Rogaland fylkeskommune* skal gjennomføre prøveprosjekt med batteridrevne elbusser.
- *Greater Stavanger* skal sikre at utbyggere, planleggere og kommuner i Stavanger-regionen får tilgang på kompetanse fra *Triangulum*.
- *Universitetet i Stavanger*, ved CIPSI- og CENSE-sentrene, skal utvikle en nettsky-løsning for å samle data og utvikle kunnskap i prosjektet og bidra med kunnskap om energieffektivisering.

Greater Stavangers hovedoppgave er å spre informasjon om prosjektet til regionale og nasjonale aktører, noe som er aktuelt i flere av foraene der Greater Stavanger møter partnerkommunene. Eksempler kan være forum for næringsssjefer, gruppen med sju kommuner som har bedt Greater Stavanger legge til rette for samlinger med fokus på sentrumsutbygging, rådsmøter, og i direkte møte med enkeltkommuner.

Nasjonalt er Greater Stavanger allerede bedt om å presentere prosjektet og samarbeidet for departement og statsråder, samt for fagekspertene innen IKT, energi og mobilitet som vurderer å søke andre utlysninger innen smarte byer og samfunn i Horisont 2020. Dette er en type arbeid Greater Stavanger vil fortsette med også i prosjektperioden. I tillegg vil vi bidra i det internasjonale kommunikasjonsarbeidet, da vi deltar også i den arbeidspakken som jobber med det overordnede kommunikasjonsarbeidet for prosjektet.

4. Stavanger-regionens arbeid med smarte byer og samfunn

Triangulum er et sentralt og omfattende element i regionens innsats på fagområdet smarte byer og samfunn. Det er imidlertid en rekke andre aktiviteter og initiativ innenfor samme temaområde i vår region, og som det er ønskelig at styret er orientert om.

The European Innovative Partnership on Smart Cities and Communities

I kjølvannet av at Triangulum-søknaden ble levert, søkte både Lyse og Greater Stavanger om opptak i The European Innovative Partnership on Smart Cities and Communities (EIP SCC). Greater Stavanger har positiv erfaring med å delta i tilsvarende partnerskap på sunn og aktiv aldring (EIP AHA). Hensikten med deltakelse i EIP SCC er å delta aktivt på den europeiske arenaen for smarte byer og samfunn og legge til rette for at informasjon, kompetanse og prosjektmuligheter innen smart-området blir tilgjengelige for Stavanger-regionen.

Relaterte prosjektsøknader

Stavanger kommune deltar allerede i EU-prosjektet ENIGMA, som er relevant for Triangulum. Videre er innkjøpsavdelingen i Stavanger kommune involvert i europeiske søknader som gjelder før-kommersielle anskaffelser. Innovative anskaffelser er en av nøklene til å lykkes med integrerte løsninger, og en eventuell innvilgelse av den aktuelle søknaden vil styrke Stavangers arbeid i både Triangulum og andre EU-prosjekter.

Gjesdal kommune er i gang med energisøknaden «Bærekraftig byutvikling i Ålgård sentrum», som også er relevant for regionens smart-arbeid. Gjesdal kommune har vist stor interesse for Triangulum, og vi ser for oss at en mulig innvilgelse av det aktuelle prosjektet vil gi synergier mellom de to europeiske prosjektene.

Regional smart-strategi

Stavanger-regionen har kommet langt på smarte løsninger sammenlignet med europeiske byer. Vi ser et behov for å vurdere utarbeidelse av en smart-strategi for regionen for å skape en felles oppfatning av hvor vi står og i hvilken retning vi skal. En slik strategi vil være en viktig plattform når regionen søker om tilgang til europeiske prosjekter, nettverk og

kompetanse. I arbeidet med Triangulum og i møtet med europeisk smart-tematikk, har det blitt tydelig at Stavanger-regionen allerede har mange av de elementene som skal på plass for å kalle seg smart by eller smart region. Utfordringen er at de mange elementene ikke inngår i en helhetlig sammenheng.

Europeiske byer og regioner har for en tid tilbake utarbeidet strategier for smart spesialisering, noe som er påkrevd for å søke Strukturfondene. Norge er ikke en del av denne finansieringsmekanismen og har dermed ikke hatt samme behov for å konkretisere satsinger på smart spesialisering.

Andre norske byer har begynt å jobbe med smart-strategier. Gitt at vi nå har den fremste europeiske smart-bystatusen i Norge, anbefaler direktøren at en slik strategi skal utarbeides også i vår region.

Konferanse

Lyse har tatt initiativ til å sette i gang et arbeid med en større smart-konferanse i Stavanger-regionen. Med Triangulum-prosjektet har regionen et mulighetsrom som bør utnyttes. Andre norske byer kommer til å søke fyrstårnstatus i løpet av 2015 og vår region må derfor bruke kommende år på å posisjonere seg som Norges smart-by. Smart-konferanser og expo finner sted i hele verden, og det kan være ønskelig å invitere globalt til konferanse i Stavanger.

5. Veien videre

Styret vil holdes orientert om framdriften i Triangulum-prosjektet, samt inviteres inn i arbeidet når det er aktuelt. Som nevnt vil det bli aktuelt å opprette en politisk styringsgruppe for prosjektet, og det kan også være aktuelt med møter på politisk nivå med de andre byene.

Når det gjelder utarbeidelse av en regional smart-strategi, har samarbeidspartnerne på fagområdet oppfordret Greater Stavanger til å ta initiativ til at dette arbeidet startes opp. Styret vil bli involvert i strategiarbeidet i løpet av prosessen.

Forslag til vedtak:

1. Styret tar informasjonen om Triangulum-prosjektet og annen aktivitet på fagområdet smarte byer og samfunn til orientering.
2. Styret ber Greater Stavanger starte arbeidet med å få utarbeidet en felles smart-strategi for Stavanger-regionen. Det forutsettes at arbeidet gjennomføres i tett samarbeid med relevante samarbeidspartnere.

Tone Grindland Gustafsson
Adm. dir. (kst.)

Til
Styret

Kopi til

Dato skrevet
17.11.2014

Side
1 av 1

Ansvarlig saksbehandler
Andreas Heskestad og
Tone Grindland Gustafsson

Referanse
/AH

Direkte telefonnr.

Sak 43 – 2014 Årskonferansen og Stavanger Impact Week

1. Bakgrunn

Greater Stavanger har i høst gjennomført *Årskonferanse 2014* og *Stavanger Impact Week*. Årskonferansen var den femte i rekken, og konferansen har i løpet av få år etablert seg som en viktig arena for debatt og kunnskapsdeling om nærings- og samfunnsutvikling i regionen. Årets konferanse samlet over 170 deltakere fra næringslivet, academia og offentlig sektor.

På oppfordring fra næringslivet tok Greater Stavanger initiativ til etablering av *Stavanger Impact Week* – et årlig arrangement med fokus på bærekraft, grønn vekst og innovasjon. Greater Stavanger sto ansvarlig for åpningsarrangementet og årskonferansen, samt la til rette for at en rekke arrangører kunne presentere program under samme portal.

2. Evaluering av Årskonferansen 2014

Hovedtema for årets konferanse var *Storbyregionen som motor i nærings- og samfunnsutviklingen*. Det ble invitert inn nasjonale og regionale foredragsholdere, som på ulikt vis bidro til innsikt om hvilke grep som må tas for å sikre og styrke en bærekraftig nærings- og samfunnsutvikling framover.

I etterkant av konferansen er det blitt gjennomført en evaluering blant deltakerne. Det ble benyttet et spørreskjema, sendt ut via spørreundersøkelsestjenesten Questback, for å kartlegge deltakernes tilbakemeldinger. Det ble mottatt tilbakemelding fra 36 % av deltakerne, der 39 % kom fra næringslivet og 56 % fra offentlig sektor.

Tilbakemeldingene fra deltakerne er generelt gode. 68,5 % svarte «svært bra» i vurdering av totalinntrykket av konferansen, mens 24,5 % svarte «bra». På spørsmål om konferansen tema gjenspeiler regionens utfordringer og muligheter, svarte 93 % enten «svært bra» eller «bra». Tilbakemelding på de enkelte presentasjonene var også gjennomgående gode fra deltakerne.

3. Evaluering av Stavanger Impact Week 2014

13.-19. oktober arrangerte Greater Stavanger *Stavanger Impact Week*. Greater Stavanger hadde med seg Lyse, IBM, Statoil, DNB, Universitetet i Stavanger og Stavanger bibliotek som hovedsamarbeidspartnere. Vi hadde også et utstrakt samarbeid med Kverulantkatedralen på Sting.

Programinnholdet ble bygget opp ut fra tre kategorier arrangementet, GREEN (morgen), SMARTN (dag) og CNECT (kveld). Aktører i regionen meldte inn arrangementer, og de arrangementene som relaterte til grønn vekst og bærekraft ble tatt inn i programmet. Eksempler på titler på program: *Grønn vekst, hva skal vi med det? Bærekraftig arbeidsliv, Digital banking, Verdikommisjonen, Start-up weekend, Venture cup, Regional Innovation policy Conference.*

Det var nærmere 2000 deltakere i arrangementene under uka, og de representerte ulike aktørgrupper som næringsliv, offentlig sektor, kunnskapsinstitusjoner med forskere og studenter, samt enda flere som deltok som privatpersoner.

Greater Stavanger valgte å ha en bred tilnærming til bærekraft som et mål, både for innovasjon, økonomi, energibruk, regionalutvikling og arbeidsinnvandring. Integrerte løsninger mellom IKT, energi, mobilitet og velferdsteknologi gikk igjen i programmet. Arrangementene hadde ulikt format, ulike målgrupper og forskjellig arrangementssted. Noen deler av programmet ble dessuten streamet.

Tilbakemeldingene fra deltakere og arrangører har vært veldig positive. Tilbakemeldingen fra hovedarrangørene viser at de er interesserte i å tenke videre samarbeid i 2015, også dersom dette inkluderer finansiering av Stavanger Impact Week. Tidsrommet fra arbeidet med Stavanger Impact Week startet til gjennomføring var for kort til at vi fikk tilrettelagt for direkte tilbakemeldinger fra publikum, noe hovedsamarbeidspartnerne var orientert om og innforstått med. I 2015 vil vi ta i bruk digitale flater for umiddelbar tilbakemelding, dialog og idemyldring. Greater Stavanger har både før, under og etter Stavanger Impact Week fått en rekke henvendelser fra aktører som planlegger arrangement under uka i 2015.

4. Veien videre

Årskonferansen skal fortsatt være et viktig redskap for Greater Stavanger til å utøve sin rolle som regional tankesmie. Konferansen setter viktige forhold for regionens utvikling på dagsorden, i perspektiver som omfatter både nærings- og samfunnsutviklingen. Årets konferanse har fått svært gode tilbakemeldinger fra deltakerne. Fram mot neste års konferanse er det en målsetting å fortsatt styrke interessen for årskonferansen vår.

Med hensyn til Stavanger Impact Week vil direktøren konkludere før årsskiftet om hvem som blir hovedsamarbeidspartnere i 2015. På nyåret skal det gjennomføres møter med hovedsamarbeidspartnerne for å sette tema og struktur for arrangementet i 2015. Videre vil det bli vurdert om det skal etableres en gruppe bestående av personer med markedsføringskompetanse fra hovedsamarbeidspartnerne eller engasjeres en prosjektleder for markedsføring og synliggjøring av Stavanger Impact Week.

Greater Stavanger vil ha en dialog med hovedsamarbeidspartnerne om finansiering, da vi ikke har tilstrekkelig kapasitet til å gjennomføre markedsføringsarbeidet for uka. Kommunikasjonsansvaret rundt Stavanger Impact Week vil imidlertid ligge hos Greater Stavanger.

Forslag til vedtak:

Styret tar statusrapporten om årskonferansen og Stavanger Impact Week til orientering.

Til
Styret

Kopi til

Dato skrevet
20.11.2014

Side
1 av 1

Ansvarlig saksbehandler
Erling Brox

Referanse
/EB

Direkte telefonnr.
95 25 99 55

Sak 44 – 2014 Suldal kommune trer ut av Greater Stavanger

1. Vedtak i Suldal kommunestyre

Greater Stavanger er kjent med at Suldal kommunestyre fattet slikt vedtak 21.10.2014:

«Suldal kommune vedtek å ikkje fornya partnerskapsavtalen med Greater Stavanger når gjeldande avtaleperiode går ut 31.12.2015. Vilåret for dette er at ein finn gode løysingar for kartportal.»

Vedtaket er en logisk konsekvens av at Suldal har valgt å heller orientere seg i retning av Haugalandet. Dette framgår av saksframlegget:

«Suldal kommune har vedteke å gå inn som medlem av Haugaland Vekst AS. Arbeidet i dette selskapet er mykje likt som i Greater Stavanger; å vera ein bidragsytar til auka verdiskaping i regionen. Å fylla rolla som aktiv medlem i to slike selskap vert svært krevjande.»

Det framgår også at kommunen har gjort en realistisk avveining av fordeler og ulemper de har opplevd ved partnerskapet med Greater Stavanger:

«Utfordringane mellom sentrale kommunar på nord-Jæren og i indre Ryfylke er store og dei synest å auka. Det gjer temaval og drøftingar også mindre interessante. Og det er stor skil på kva bemanning store og små kommunar har i høve planlegging og næringsutvikling.»

Men det skal også seiast at dei gongene kommunen har prioritert deltaking i grupper, fks i sentrumsutviklingsgruppa, har utbyttet vore godt. Å ta del i andre sine erfaringar og vidare tankar for utvikling er nyttig og inspirerande.»

2. Økonomiske konsekvenser

Med utgangspunkt i 3.881 innbyggere sist årsskifte og en betalingssats på 30 kr per innbygger, betyr Suldals uttredelse et inntektstap for Greater Stavanger på 116.430 kr årlig med effekt fra 2016.

3. Direktørens kommentarer

Direktøren forstår fullt ut at kommunen nå orienterer seg mot Haugalandregionen. Bl.a. vil byggingen av Sandsfjord bru gjøre kommunikasjonen vestover langt lettere. Ett av kriteriene

som daværende styre i 2007 vedtok for partnerskap, er for øvrig at kommunene må velge hvem de vil stå sammen med og at dobbeltmedlemskap ikke er mulig:

4. *SrN-samarbeidet er gjensidig forpliktende. Det innebærer at de deltagende kommunene ikke kan inngå i andre, tilsvarende organisasjoner eller samarbeid.*

Direktøren vil videre minne om at da Greater Stavanger ble etablert, omfattet ikke invitasjonene kommunene Suldal og Sirdal. Begge kommunene tok egne initiativ til å bli innlemmet. Dette var en vanskelig sak for daværende styre, som behandlet henvendelsen i to styremøter. Følgende avsnitt i direktørens saksframstilling fra 2007 beskriver vurderingene som ble lagt til grunn fra selskapets side:

«Det spørsmålet som etter direktørens oppfatning kan være det springende, ligger i avstandsfaktoren. Både Sirdal og Suldal ligger i ytterkanten av hva som kan kalles en funksjonell storbyregion, og det er ikke tilfeldig at disse kommunene ikke har vært med i samarbeidet fra starten. Det avgjørende for direktørens positive innstilling er likevel den innretningen det lokale næringslivet har mot markedene i de sentrale delene av regionen.

Videre opplever åpenbart kommunene selv avstandsfaktoren som overkommelig. Dersom det skulle vise seg at slike forhold likevel vanskeliggjør et integrert samarbeide på selskapets virkeområder, får begge parter anledning til å vurdere tilknytningsspørsmålet på nytt ved utgangen av fireårsperioden.»

Når det gjelder vilkåret i Suldals vedtak som omhandler kartportalen, refererer det til deltakelsen i Smartkommuneprosjektet. Dette er et prinsipielt og viktig spørsmål for Greater Stavanger, som må behandles som særskilt sak: Skal kommuner som trer ut av partnerskapet likevel få delta i enkeltprosjekter? Direktøren vil komme tilbake til spørsmålet i forbindelse med forberedelse av ny partnerskapsperiode.

Direktøren vil avslutningsvis bemerke at Suldal har vært en verdifull partner i det regionale nærings samarbeidet. Vår virksomhet vil uansett ha berøringspunkter med kommunen også i fortsettelsen, bl.a. gjennom det gode samarbeidet som er etablert mellom Haugaland Vekst og Greater Stavanger.

Forslag til vedtak:

Styret takker Suldal kommune for et godt og konstruktivt samarbeid gjennom to partnerskapsperioder, og ønsker kommunen lykke til i sitt videre arbeid med nærings- og samfunnsutviklingen.

Tone Grindland Gustafsson
Adm. dir. (kst.)

Erling Brox
Mulighetsutvikler